

якої виявили в віковій групі 12–14 років, на відміну від хлопчиків, в яких спостерігали різке зростання частоти виникнення ерозивного гастродуоденіту, найвище значення якої виявили в віковій групі 7–11 років.

Найбільшу частоту ВХ ДПК, як у дівчаток та і у хлопчиків спостерігали в віковій групі 12–14 років, середній вік виникнення майже не відрізнявся і склав $13,5 \pm 3,6$ та $13,9 \pm 3,4$ відповідно, але в дітей чоловічої статі спостерігали поступове зростання частоти ВХ ДПК починаючи з 7 річного віку, на відміну від дівчаток, в яких спостерігали різке зростання частоти ВХ ДПК у віці 12–14 років.

Отже, гастродуоденальні захворювання в дітей характеризуються визначеними особливостями залежно від віку та статі.

Рецензент – к.мед.н., ас. Вортняк Т.М.

УДК 613.86

Г.Г. Марараш, Н.Б. Лабанда

КРИТЕРІЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я

(науковий керівник – доц. В.Е. Кардаш)

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

У реальному житті всі чотири складових – соціальна, духовна, фізична, психічна, вони діють одночасно і їх інтегрований вплив визначає стан здоров'я людини як цілісного складного феномена. Світова наука розробила цілісний погляд на здоров'я як феномен, що інтегрує принаймні чотири його сфери або складові – фізичну, психічну (розумову), соціальну (суспільну) і духовну. Всі ці складові невід'ємні одна від одної, вони тісно взаємопов'язані і саме разом, у сукупності визначають стан здоров'я людини. Для зручності вивчення, полегшення методології дослідження феномена здоров'я наука диференціює поняття фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я. Цей принцип диференціації був закладений у групування індикаторів опитування з урахуванням змісту кожної сфери.

До сфери фізичного здоров'я включають такі чинники, як індивідуальні особливості анатомічної будови тіла, перебігу фізіологічних функцій організму в різних умовах спокою, руху, довкілля, генетичної спадщини, рівня фізичного розвитку органів і систем організму.

До сфери психічного здоров'я відносять індивідуальні особливості психічних процесів і властивостей людини, наприклад збудженість, емоційність, чутливість. Психічне життя індивіда складається з потреб, інтересів, мотивів, стимулів, установок, цілей, уяв, почуттів тощо. Психічне здоров'я пов'язано з особливостями мислення, характеру, здібностей. Всі ці складові і чинники обумовлюють особливості індивідуальних реакцій на однакові життєві ситуації, вірогідність стресів, афектів.

Соціальне здоров'я пов'язано з економічними чинниками, стосунками індивіда із структурними одиницями соціуму – сім'єю, організаціями, з якими створюються соціальні зв'язки, праця, відпочинок, побут, соціальний захист, охорона здоров'я, безпека існування тощо. Впливають міжнетічні стосунки, вагомість різниці у прибутках різних соціальних прошарків суспільства, рівень матеріального виробництва, техніки і технологій, їх суперечливий вплив на здоров'я взагалі. Ці чинники і складові створюють відчуття соціальної захищеності (або незахищеності), що суттєво позначається на здоров'ї людини. У загальному

вигляді соціальне здоров'я детерміноване характером і рівнем розвитку головних сфер суспільного життя в певному середовищі - економічній, політичній, соціальній, духовній.

Зрозуміло, що у реальному житті всі чотири складових – соціальна, духовна, фізична, психічна, і діють одночасно і їх інтегрований вплив визначає стан здоров'я людини як цілісного складного феномена.

До основних передумов здоров'я зараховують вісім чинників: соціальна справедливість, освіта, харчування, прибуток, стабільна екосистема, сталі ресурси. Ті з передумов, наявність (відсутність, недостатність) яких у цілому або частково можливо було визначити засобами опитування, відбивають відповідні індикатори.

В зв'язку з цим важливою є інформація, яка дозволяє диференціювати вплив на стан здоров'я поведінкового фактору (способу життя) від умов життя, хоча вони тісно пов'язані і складають життєву єдність.

Викладені думки, що ґрунтуються на результатах наукових досліджень послужили вихідними при розробці схеми "основні причинно-наслідкові компоненти системи формування здорового способу життя, що здійснюють вплив на здоров'я населення", а також ефективність праці по формуванню здорового способу життя залежить від багатьох умов та обставин.

Рецензент – доц. Грачова Т.І.